

Százhalombatta Város

Helyi Értéktár Bizottság

Százhalombatta Város Önkormányzata
Műszaki, Oktatási és Kulturális Bizottság
Szabó Attila elnök úr
részére
Százhalombatta

Tisztelt Elnök Úr!

A Műszaki, Oktatási és Kulturális Bizottság 133/2025.(IX.30.) sz. határozatában felkérte a helyi Értéktár Bizottságot, hogy vizsgálja meg, a köztéri alkotásokra kihelyezhető információs táblák beszerzésének, kihelyezésének költségvetési vonzatát, illetve megvalósításának lehetőségeit.

A Matrica Múzeum igazgatójával, Takácsné Németh Gabriellával megvizsgáltuk a lehetőségeket, és a következő megállapításokat tettük:

1/ Városunkban a következő köztéri alkotások találhatók:

1. Szent László király szobra. Óváros, S. Hegyi Béla alkotása (2010).
2. Hunyadi János - dombormű. Szabó Ottó kézdivásárhelyi fafaragó alkotása (2011). A Szent László-templom előtt.
3. Olajláng-emlékmű (Szovjet-magyar barátság emlékműve). 1975. Rózsa Péter alkotása (1975). A vasútállomás előtt. 2000-ig a főtéren állt.
4. Varga Imre Munkás-szobra. 1976. Anyaga bronz és bazalt. A Göncz Árpád Parkban
5. Petőfi Sándor mellszobra. Bocskay Vince szovátai szobrászművész alkotása 1993. Az Százhalom Egészségügyi Központ előtt tekinthető meg
6. Stöckert Károly: Anya gyermekével című szobra. (1974.)
7. Egyenlítői (ekvatoriális) napóra pólusra mutató árnyékvetítővel az 1. számú iskola előtt. 1978. Tervezője Trompos Ferenc mérnök.
8. Rubik-kocka. Tervezői: Sándor Tamás, Fischer Márta, Varga István. 2014. szeptember 22. Kivitelező: Alukol Homlokzattechnika KFT.
9. Kopjafa. Alkotója az iváncsai Bodor József. 1989. október 14-én avatták fel az 1956-os forradalom emlékére. A temetőből 2000-ben került át a Szent István templom mellé.
10. Wass Albert-szobor. Tóth Lili alkotása. 2010. A Szent István templom kertjében.
11. Antall József mellszobra. Domonkos Béla alkotása. 2004.
12. Szent István bronz szobra, Szabolcs Péter alkotása, 2000.
13. A Csodaszarvas legenda című díszkút Németh János keramikus és Szerdahelyi Károly építész alkotása. 2000.

14. Kopjafa a református templom udvarán. Készítője Juhász András váci fafaragó mester. Avatása: 2018. március 15.
 15. György Csaba Borgó képzőművész Dárdahegy című szobrát az 1848-49-es szabadságharc emlékére 1992. március 15-én avatták fel. Anyaga süttői márvány.
 16. László Bandy Világfa című alkotása. 2006. december 14-én (2006. december 20-án avatták fel) a Damjanich utca és a később felépülő konferenciaközpont között került felállításra, a református templommal szemben. 2008 nyarán az építkezés miatt elbontották, 2009 januárjában már a Kodály Zoltán sétányon áll. 4,5 méter magas, saválló acélból készült.
 17. Szeptember 11. emlékkő a Szeptember 11. parkban (Erkel Ferenc krt. 37-42. szám mögött) az Amerikai Egyesült Államokat 2001-ben ért terrortámadás áldozatainak emlékére. 2002. szeptember 11. Az obeliszk mészkőből készült.
 18. Vörös-kő. Átkelési emlékmű. Vörös gránit. 1974. Ki az alkotó? Eredeti feliratos tábláját ismeretlenek eltávolították.
 19. Kígyós Sándor alkotása, kételemes krómacél plasztika 1984-ből.
 20. A mi városunk. Falfestmény. Varga László 2015
 21. Második világháborús emlékmű. Domonkos Béla 1993
 22. Ságvári Endre mellszobra Kárpáti Anna, 1972, a Múzeum kertjében – nem köztéri!
 23. Színes fali csempe-kompozíció az uszodában, Matolcsi Bea, 2008.
 24. Trianon- emlékmű a vasútállomásnál.
 25. Új trianoni emlékmű a Szent István templom mellett, 2021
- (Összeállította: Takácsné Németh Gabriella, 2025. november 4.)

Kérdésünk: Ki dönti el, hogy melyikre kerüljön tábla, vagy automatikusan mindegyikre kell tenni?

2/ A kihelyezésre kerülő táblával kapcsolatban aggályos a tábla fizikai mibenléte: a műalkotásra nem lehet táblát tenni, ehhez az alkotók külön engedélye szükséges, amit nem valószínű, hogy megadnak. További aggály, hogy amennyiben a műalkotás körbe van kerítve, (például: Szent István szobor) akkor hiába van ott a tábla, nem lehet elolvasni a lánc miatt. Amennyiben a műalkotás talapzaton áll, akkor a talapzat front oldalára táblát nem célszerű tenni, hiszen a talapzat a műalkotás része, másik oldalra kitenni nem annyira esztétikus.

3/ A másik lehetőség, hogy a műalkotástól független, előtte, mellette a földbe helyezett külön tábla kerül kihelyezésre. Ez viszont számos más technikai kérdést vet fel:

- a) mivel mindegyik műalkotás különböző helyen van, ezért a tábla is különböző talajba kerül: a Szent István téren meg kell bontani a burkolatot, a Wass Albert szobor mellé a földbe kell tenni, a Petőfi szobor esetében szintén már ott lévő burkolatot kell megbontani.
- b) Amennyiben a földbe kell tenni, akkor is betonágyazatba kell helyezni, amelynek kiépítése külön feladat.
- c) Amennyiben ilyen táblákat kell kihelyezni, úgy nagy kérdés, hogy a táblát milyen anyagból lehet elkészíteni, ki tervezi meg, ki készíti el ennek műszaki leírását, tervrajzát, és ki gyártja le az egységes táblákat. Nem mindegy milyen anyagot határoz meg a tervező, hiszen ennek ellent kell állnia az időjárási viszonyoknak.

- d) A táblák esetleges elkészítése után ki helyezi ki a táblákat, hiszen ez a változó talaj miatt nagyon összetett feladat (burkolat feltörés a Szent István téren és a Rendelő Intézet előtt, beton talapzat készítése ott ahol rendes füves talaj van.)
- e) Meg kell határozni, hogy a táblákat ki tartja karban, lopás, vagy rongálás esetén ki pótolja és mivel? Ezért célszerű az első gyártásnál tartalékot is képezni, hogy ilyen esetben gyorsan lehessen pótolni.
- f) A művelet költsége nem kis összeg, hiszen a tervezési, gyártási költség, illetve a telepítés költsége az ismertetett körülmények miatt nem kis összeg.
- g) Figyelemmel arra, hogy a Polgármesteri Hivatal Műszaki irodájának bevonása szükséges a táblák elkészítéséhez és kihelyezéséhez, ezért jelen esetben konkrét lépéseket nem tettünk (illetékes hiányában nem is tehattünk) pusztán felmértük a lehetőségeket.

Alternatív javaslatunk a következő:

Természetesen egyetértünk azzal, hogy köztéri műalkotásainkat jó lenne publikálni. Ennek – amennyiben a táblaállítás nem megvalósítható- két módját is el tudjuk képzelni:

1/ Jól megfogalmazott, esztétikus és informatív nagyméretű, esztétikus köztéri tájékoztató tábla az ebből a szempontból frekvenciált helyeken (Szent István tér, Rubik kocka, Rendelő Intézet) amely tartalmazza valamennyi köztéri szobor címét, alkotóját és földrajzi helyét a városban.

2/ A városi honlapon, a Múzeum, a Könyvtár és a BKK weboldalán jól szerkesztett, egységes linken ez a tartalom jelenjen meg, Százhalombatta köztéri műalkotásai címmel, amely tartalmazza a műalkotás címét, alkotóját, hol található (hogyan lehet megközelíteni) és egy fényképet.

Megítélésem szerint ez a két mód helyettesítheti a minden műalkotáshoz kikerülő táblákat, egyszerűbb, több információt tartalmazó megoldást jelenthet, úgy hogy egy helyen lehet látni a város minden műalkotását, és a fellelhetőségüket.

Minden további kérdésben, feladatban állunk az Önök rendelkezésére,

üdvözlettel:

Százhalombatta, 2025. november 6.

Szigetvári József
Értéktár Bizottság elnök